Lieta Nr.C29645716
Lietas arhīva Nr.C-2714-17/28

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2017.gada 19.janvārī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas
tiesnese I.Bērziņa
rakstveida procesā Lomonosova ielā 10, Rīgā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā 2016.gada 3.novembrī /pers. A/ (turpmāk – prasītāja) cēla maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam.

Prasītāja norāda, ka 2016.gada 7.oktobrī Rīgas bāriņtiesa nodibināja aizbildnību bērnam /pers. C/ (turpmāk arī – bērns) un prasītāju iecēla par aizbildni bērnam. Atbildētājs ir bērna tēvs, atbildētājam ir atņemtas bērna aprūpes tiesības, bet šis apstāklis neatbrīvo atbildētāju no pienākuma uzturēt bērnu.

Ņemot vērā minēto, lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai uzturlīdzekļus ik mēnesi 92,50 EUR apmērā, bet ne mazāk kā 25 % no valstī noteiktās minimālās algas, bet no 2021.gada 23.novembra ne mazāk kā 30% no minimālās algas līdz bērna pilngadībai.

Prasītājas ieskatā lietas iztiesāšana tiesas sēdē nav nepieciešama.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.pantu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru".

[2] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2016.gada 14.novembrī saskaņā ar Civilprocesa likuma 148.pantu un 250.^{21} pantu atbildētājam uz deklarēto dzīvesvietas adresi /adrese/ nosūtīja maza apmēra prasības pieteikuma norakstu un paskaidrojuma veidlapu rakstveida paskaidrojumu sniegšanai.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrajā daļā noteiktajam atbildētājam tika izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētājs var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbildētājs paskaidrojumus saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{23} pantu noteiktajā termiņā nav sniedzis, nav arī lūdzis iztiesāt lietu tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma 56.panta piektajā daļā noteikts, ka tiesas dokumentus fiziskajai personai piegādā pēc tās deklarētās dzīvesvietas adreses.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.^{1} panta pirmās daļas 3.punktu, ja tiesas dokumenti piegādāti Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes laiku un vietu vai par attiecīgā dokumenta saturu un tiesas dokumenti ir izsniegti septītajā dienā no nosūtīšanas dienas, ja dokumenti nosūtīti ar pasta sūtījumu.

[3] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2016.gada 20.decembrī lietas dalībniekiem nosūtīja paziņojumu, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu civillieta tiks izskatīta rakstveida procesā 2017.gada 19.janvārī. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu pusēm ir izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kas izskatīs lietu un izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmajā daļā noteikts, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis datums uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu.

Tiesa atzīst, ka tā savu pienākumu par tiesas sēdes paziņošanas laiku un vietu, kā arī par sprieduma pieejamības datumu, ir izpildījusi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otro daļu paskaidrojumu neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

Motīvu daļa

[4] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, uzskata, ka maza apmēra prasība ir pamatota un apmierināma.

Civillikuma 177.panta pirmā – ceturtā daļa noteic, ka līdz pilngadības sasniegšanai (219.p.) bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Savukārt Civillikuma 194.panta otrā daļa noteic, ja vecākam atņemtas aizgādības tiesības ar spēkā stājušos tiesas spriedumu (200.p.), viņam saglabājas pienākums uzturēt bērnu.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 35.panta trešā daļa noteic, ja ārpusģimenes aprūpes pakalpojumi tiek nodrošināti, ieceļot bērnam aizbildni,

vecākiem ir pienākums maksāt aizbildnim uzturlīdzekļus bērnam nepieciešamajā apmērā, bet ne mazāk, kā noteikts normatīvajos aktos par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam. Saskaņā ar minētā panta ceturto daļu, ja vecāki uzturlīdzekļus nemaksā, aizbildnim ir pienākums nodrošināt, ka bērns saņem uzturlīdzekļus no saviem vecākiem. Lai to nodrošinātu, aizbildnim ir tiesības vērsties tiesā.

No lietas materiāliem pievienotās dzimšanas apliecības Nr./numurs/ kopijas (lietas 7.lapa) redzams, ka /datums/dzimušā bērna /pers. C/ tēvs ir atbildētājs /pers. B/.

No Rīgas bāriņtiesas 2016.gada 7.oktobra lēmuma Nr.1-6/2250 konstatējams, ka ar Rīgas bāriņtiesas 2016.gada 7.oktobra lēmumu Nr.1-6.1./2249 atbildētājam pārtrauktas bērna aizgādības tiesības.

Saskaņā ar Rīgas bāriņtiesas 2016.gada 7.oktobra lēmumu Nr.1-6/2250 nolemts nodibināt aizbildnību bērnam un iecelt prasītāju /pers. A/ par bērna aizbildni.

Ievērojot norādīto, tiesa secina, ka, lai arī bērna ikdienas aprūpi īsteno prasītāja, bet atbildētājam ir pārtrauktas aizgādības tiesības, arī atbildētāja pienākums ir uzturēt bērnu, nodrošinot vismaz ar minimālajiem uzturlīdzekļiem ikdienas pamatvajadzību apmierināšanai līdz bērna pilngadībai.

Uzturdošanas pienākums ir absolūts, beznosacījuma vecāku pienākums, vienīgi uztura prasības un saņemšanas apmērs saistīts ar vecāku mantas stāvokli. (skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta tiesu prakses apkopojumu "Par tiesu praksi strīdus izskatīšanā par aizgādības (kopīgas, atsevišķas, ikdienas) un saskarsmes tiesībām un uzturlīdzekļiem bērnam", 2012.).

Tādējādi tiesa atzīst, ka vecāka pienākums nodrošināt bērnam uzturlīdzekļus minimālajā apmērā ir absolūts un tas nav saistāms nedz ar vecāka spējām dot uzturu, nedz ar viņa mantas stāvokli, kā arī neviens normatīvais akts neparedz vecāka atbrīvošanu no minētā pienākuma pildīšanas.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kuru katram vecākam neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt, bērnam līdz septiņu gadu vecumam ir 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet bērnam no septiņu līdz 18 gadu vecumam – 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Šo uzturlīdzekļu apmēru likumdevējs ir noteicis kā minimālos līdzekļus, neatkarīgi no vecāku ienākumiem, bērna pamatvajadzību apmierināšanai, lai viņš varētu pilnvērtīgi attīstīties sociālajā vidē, neciestu badu un būtu nodrošināts vismaz ar pirmās nepieciešamības precēm.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros sākot ar 2016.gada 1.janvāri ir noteikta 370 EUR.

Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumiem Nr.683 "Grozījums Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumiem Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu"" minimālās mēneša darba algas apmērs normālā darba laika ietvaros no 2017.gada 1.janvāra ir 380 EUR.

Tādējādi minimālais uzturlīdzekļu apmērs, kas jānodrošina katram no vecākiem, neatkarīgi no viņu mantas stāvokļa, bērnam līdz 7 gadu vecumam laikā no 2016.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 31.decembrim bija 92,50 EUR mēnesī, bet no 2017.gada 1.janvāra ir 95 EUR mēnesī.

Pierādījumi tam, ka atbildētājs kopš prasības celšanas būtu maksājis uzturlīdzekļus bērnu uzturam vismaz Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā lietas izskatīšanas gaitā netika iesniegti.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr.SKC-556 ir atzinis, ka iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā.

Tādējādi uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas dienas, t.i., 2016.gada 3.novembra, jo prasītājai atbilstoši Civilprocesa likuma 1.pantam ir tiesības uz savu tiesību aizsardzību (tiesības saņemt uzturlīdzekļus bērnam) no dienas, kad viņa vērsusies tiesā.

Ņemot vērā minēto, kā arī nepilngadīgā bērna intereses, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājai piedzenami uzturlīdzekļi bērna uzturam 92,50 EUR apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērnu septiņu gadu vecuma sasniegšanai un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērnu septiņu gadu vecuma sasniegšanas, sākot no 2016.gada 3.novembra līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

[5] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījumu daļai.

Tādējādi saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu un 39.panta pirmās daļas 5.punktu no atbildētāja par labu valstij piedzenama valsts nodeva 170,25 EUR apmērā (15% no (92,50 EUR * 2 mēneši +95,00 EUR *10 mēneši)) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par prasības pieteikuma noraksta un tiesas paziņojumu piegādāšanu un izsniegšanu (četri sūtījumi) 6,28 EUR apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu, 39.panta pirmās daļas 5.punktu, 42.panta pirmo daļu, 97., 190., 193., 195., 204.[1], 250.[25], 250.[27]pantu, tiesa

nosprieda:

maza apmēra prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 92,50 EUR (deviņdesmit divi *euro* un 50 centi) apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 25% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz bērna septiņu gadu vecuma sasniegšanai un ne mazāk kā 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas no bērna septiņu gadu vecuma sasniegšanas sākot no 2016.gada 3.novembra līdz bērna pilngadības sasniegšanai, veicot samaksu /pers. A/, personas kods /personas kods/, norēķinu kontā AS "SEB banka", konta Nr./konta numurs/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 170,25 EUR (viens simts septiņdesmit *euro* un 25 centi) apmērā par labu valstij, kas iemaksājama: Valsts kase; reģistrācijas Nr.90000050138; konta Nr.LV55TREL1060190911200; BIC kods: TRELLV22; iemaksas mērķis: valsts nodeva tiesu iestādē lieta Nr.C29645716, C-2714-17/28.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 6,28 EUR (seši *euro* un 28 centi)

apmērā par labu valstij, kas iemaksājami pēc sekojošiem rekvizītiem – saņēmējs: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, konts Nr. LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis – 21499, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, lieta Nr.C29645716, C-2714-17/28.

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Labprātīgi izpildot spriedumu daļā par tiesas izdevumu samaksu par labu valstij, maksājumu apliecinoši dokumenti (oriģināli) nekavējoties iesniedzami Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, 105.kabinetā vai nosūtāmi pa pastu, lai netiktu uzsākta piespiedu izpilde.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, 2017.gada 19.janvāra, apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese I.Bērziņa